

ILMASTOTYÖ KUNNISSA

KESTO-hankkeen ohjausryhmä

Pauliina Jalonen @jalonpa

Oletko tullut ajatelleeksi, että...

...ilmastotyö, kiertotalous, cleantech, vähähiilisyys ja resurssiviisaus ovat kaikki sukua toisilleen. Ei ole väliä mikä kärki edellä kunnassasi edetään. Kaikki tämä työ tähtää ilmastopäästöjen vähentämiseen, luonnonvarojen säästämiseen ja kunnan elinvoiman lisäämiseen. Kunnassasi kasvaa sukupolvi, joka haluaa asua ja yrittää kunnassa, jossa ympäristövaikutuksilla on väliä.

Kuntien näkyvät tavoitteet synnyttävät toimintaa

Tällä hetkellä yli 45 % Suomen asukkaista asuu kunnassa, joka tavoittelee hiilineutraaliutta viimeistään vuonna 2030

”Lappeenranta on Suomen ilmastopääkaupunki”

” Resurssiviisas Jyväskylä on hiilineutraali 2030 ja jätteen 2040”

”Ii juhlii ilmastotyön ”Euroopan mestaruutta””

” Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 ja hiilineutraali 2025”

Kunnat aktiivisina verkostoitujina

Useita alueellisia verkostoja

- Mm. Kuumailmastotyö (10 kuntaa) ja Kestävä Seinäjoen seutu (5 kuntaa)
- Maakuntien verkostot (Canemure, Circwaste, Mahku)

Kansalliset

- Climate Leadership Coalition (4 kuntaa)
- Energiatehokkuussopimukset 2017–2025 (87 kuntaa + 6 kuntayhtymää)
- CIRCWASTE (10 kaupunkia)
- FISU-verkosto (11 kaupunkia)
- HINKU-foorumi (73 kuntaa)
- KEHTO-foorumi (21 kaupunkia)
- Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto (6 kaupunkia)
- Kuntaliiton Ilmastokunnat (kaikki halukkaat kunnat)
- Smart & Clean (pks – isot kaupungit)

Kansainväliset

- Climate-KIC (1 kaupunki ja 1 maakunta)
- Energy Cities (2 kaupunkia)
- Covenant of Mayors -sitoumus (15 kuntaa ja 1 maakunta)
- EUROCITIES – Environment Forum (6 kaupunkia)
- ICLEI (13 kaupunkia)
- UBC (12 kaupunkia)

Elinvoimaa
resurssiviisaudesta

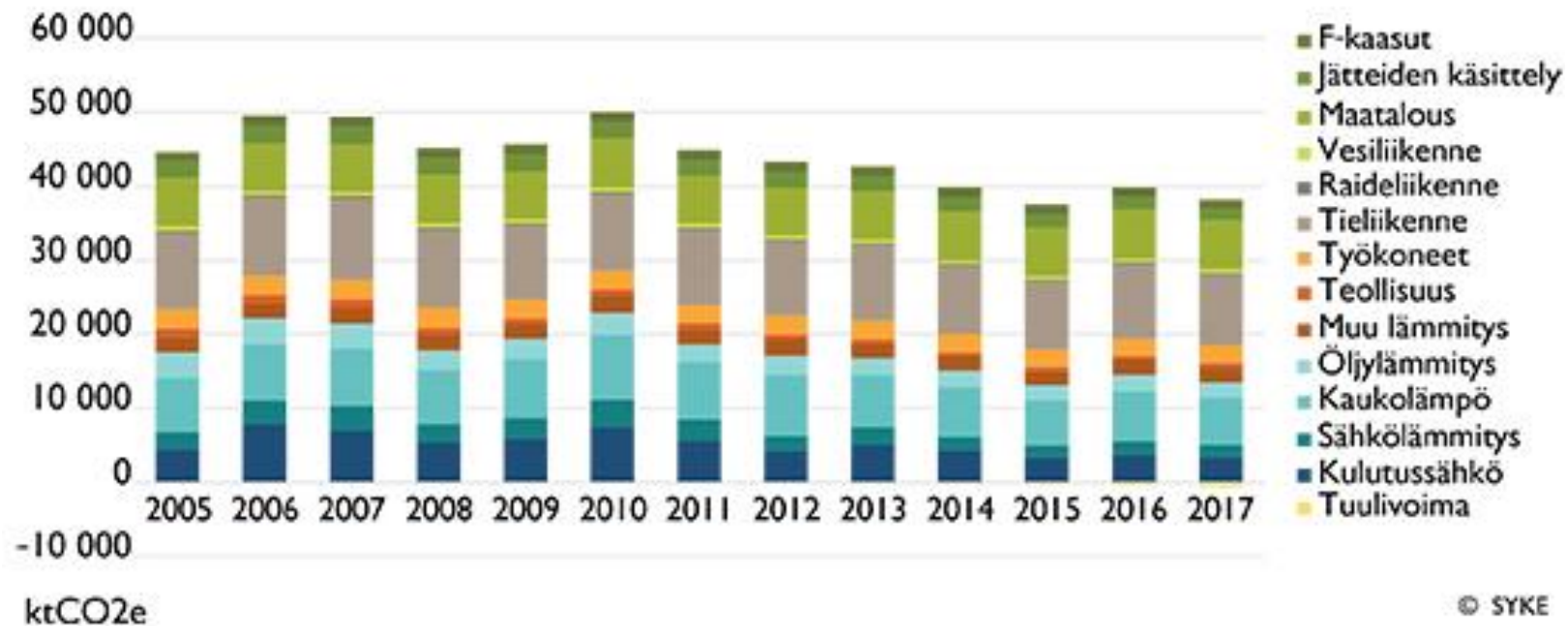
Ilmastolain uudistus

www.ym.fi/ilmastolaki

- Hallitusohjelman mukaan ilmastolain ohjausvaikutuksia vahvistetaan nykyisestä.
- Lakia päivitetään siten, että tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä toteutuu.
- Hallituksen esityksen uudistetuksi ilmastolaiksi on määrä valmistua 2021.
- Tällä hetkellä valtion viranomaisia koskeva puitelaki, kiinnostus lisätä velvoitteita kunnille ja alueille

Suomen kuntien päästövähennys keskimäärin 15 prosenttia vuodesta 2005

**Ilmastotyön ratkaisuja on
lukuisia**

Resurssiviisaus, ilmastotyö ja kunta

- **Missä vaikuttavuus?**
Kuntarakenne, paikallinen talous, mahdollisuudet kumppanuuksiin
- **Mitä kunta tekee itse?**
Energia, jätehuolto, vesihuolto, omat kiinteistöt, rakentaminen & infra
- **Missä mahdollistetaan ja vaikutetaan muihin toimijoihin?**
Kaavoitus, koulutus, neuvonta ja tietoisuuden lisääminen, hankinnat, yritystoiminnan kehittäminen
- **Alustojen tarjoaminen, toimijoiden yhteensaattaminen, koordinointi**

LIITY VASTUULLISTEN ENERGIANKÄYTTÄJIEN JOUKKOON

KUNTA-ALAN **ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 2017–2025**

ENERGIATEHOKKUUS TUO KUSTANNUSSÄÄSTÖJÄ

Energiatehokkuussopimuksen solmiva kunta löytää rahanarvoisia keinoja tehostaa energiankäyttöä ja osallistuu kansallisiin ilmastotalkoisiin.

Vapaaehtoinen sopimustoiminta on keino täyttää EU:n tiukat energiatehokkuusvelvoitteet Suomessa.

www.energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

Fiksumpi energiankäyttö on vastuullinen ilmastoteko, joka kohentaa samalla myös kunnan taloutta.

Jokainen tehty toimi on tärkeä. Pienilläkin teoilla on yhteenlaskettuna suuri vaikutus.

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

MITEN KUNTA HYÖTYY? / MIHIN KUNTA SITOUTUU?

KUNTA-ALAN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 2017–2025

NÄIN HYÖDYT:

Käytät energiaa fiksusti – säästät euroja ja luonnonvaroja.

Pienennät energiakulujasi, mikä lisää kannattavuutta ja tulosta. Voit hakea valtion tukea energiatehokkuustoimiin.

Toimit vastuullisesti ja osoitat sen. Investoinnit energiatehokkuuteen edistävät myös vihreää kasvua.

Pienennät toimintasi ilmastokuormaa.

Energiatehokkuuden jatkuvasta parantamisesta tulee hyödyllinen toimintatapa.

Rakennat ja vahvistat myönteistä julkisuuskuvaa.

Valitset vapaaehtoisuuden uuden kansallisen lainsäädännön tai muiden uusien pakkokeinojen sijaan.

TÄHÄN SITOUDUT:

Sitoudut tehostamaan energiankäyttöäsi asettamasi ohjeellisen tavoitteen mukaisesti.

Selvität, miten voit tehostaa energiankäyttöä. Laadit tai päivität toimintasuunnitelman ja toteutat valitsemiasi kustannustehokkaita energiankäytön tehostamistoimia.

Otat huomioon energiatehokkuuden suunnittelussa ja hankinnoissa. Koulutat henkilöstöä ja viestit toimistasi.

Raportoit vuosittain energiankäytön tehostamistoimista.

Pyrit uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseen.

Kalusto tehokäyttöön

SHARE IT
BLOX
CAR

VERTAISVUOKRAUS Lappeenranta lähtee ensimmäisenä kaupunkina Suomessa jakamaan kaupungin omistamia autoja.

Käytännössä kaupunki laittaa aluksi vajaakäyttöiset autonsa kuntalaisille vuokrattavaksi Shareit Blox Car -palvelun kautta 20. syyskuuta 2017 alkaen, kertoo Lappeenrannan kaupunki.

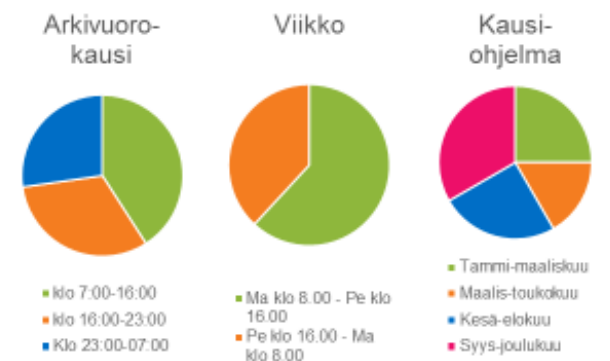
JAETTU
AUTO ON
PARAS AUTO

ILTA-SANOMAT

Kaupungin ajoneuvokannan käytön tehostaminen

Ajoneuvojen päivä-, viikko-, ja kausikäyttö eri toimialoilla

- Merkittäviä eroja tietojen keraamisessa

Mitä hyötyä tästä on kunnalle?

CASE IIN KUNTA

Uusiutuvan energian edelläkävijä

Ajatus siitä, että kunta/kaupunki voi toimia mahdollistaja / markkinan avaajana

Tavoitteena

- Uusiutuvan energian investointien aktivointi
- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ja säästöjen aikaansaanti (energiatehokkuus)
- Kiertotalous, hävikkien vähentäminen
- Ympäristön huomioiminen ja ekologisuus osaksi ”normaalia”

→ Tulot paikallisille maan- ja metsänomistajille sekä yrityksille

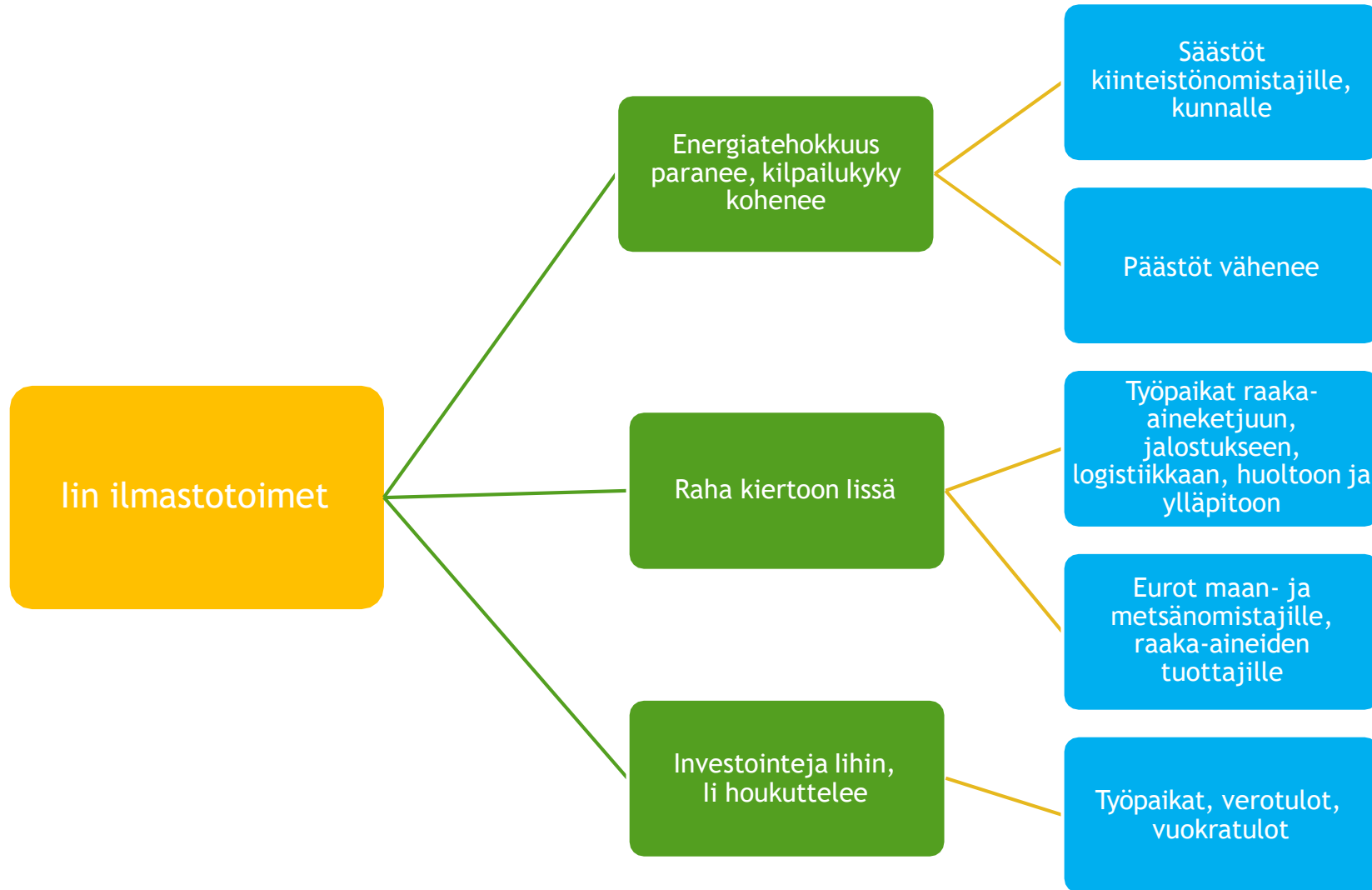
→ Uudet yritykset, työpaikat ja asukkaat

→ Kaikki mukaan, jotta saadaan vaikuttavuutta

Menetelmänä uusien asioiden pilotointi, mittaaminen, skaalaus ja käyttöönotto

→ Tekemällä oppii ja uusi tieto jää itselle!

Mitä hyötyä tästä työstä on?

Tuloja ja säästöjä

- ▶ Energiainvestoinnit n. 200 M€ (2012 - 2019)
- ▶ **Puhdasta energia tuotetaan lin alueella yli 10 x kulutusta enemmän**
- ▶ Päästövähennemä - 52 % (2007 - 2016)
- ▶ **Voimalaitosverot n. 1 M€/vuosi**
- ▶ Vuotuiset säästöt kunnan kiinteistöjen kulutuksessa 500 000 €
- ▶ **Uudet työpaikat 50 htv**
- ▶ Kuntatalouteen n 1,5 tuloveroprosentin suuruinen vaikutus
- ▶ Paljon kansainvälistä ja kansallista **julkisuutta**
- ▶ **Kuntalaiset** positiivisesti mukana monessa jutussa
- ▶ **Kuntaimago** vaikuttaa muuttopäätöksiin (kolmen tärkeimmän tekijän joukossa tulomuuttotutkimuksessa)

Winter wheelies: Finland blazes trail in keeping citizens cycling and healthy

▲ Cycling in the snow in Joensuu, which hosted the 2020 Winter Cycling Congress. Photograph: Anne Hukkanen

Country routinely praised for its schools system aims to do the same with preventive health

by [Peter Walker](#) in Joensuu, Finland

Fri 7 Feb 2020 05.00 GMT

The temperature, even at 9.30am, is -13C, and light snow is falling on the already white-blanketed playground. But dozens of

Advertisement

Ilmastonmuutos tulee näkymään taloudessa

ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUSTEN KUSTANNUKSET

Esim. myrskyvahingot,
teiden kulumisen
nopeutuminen

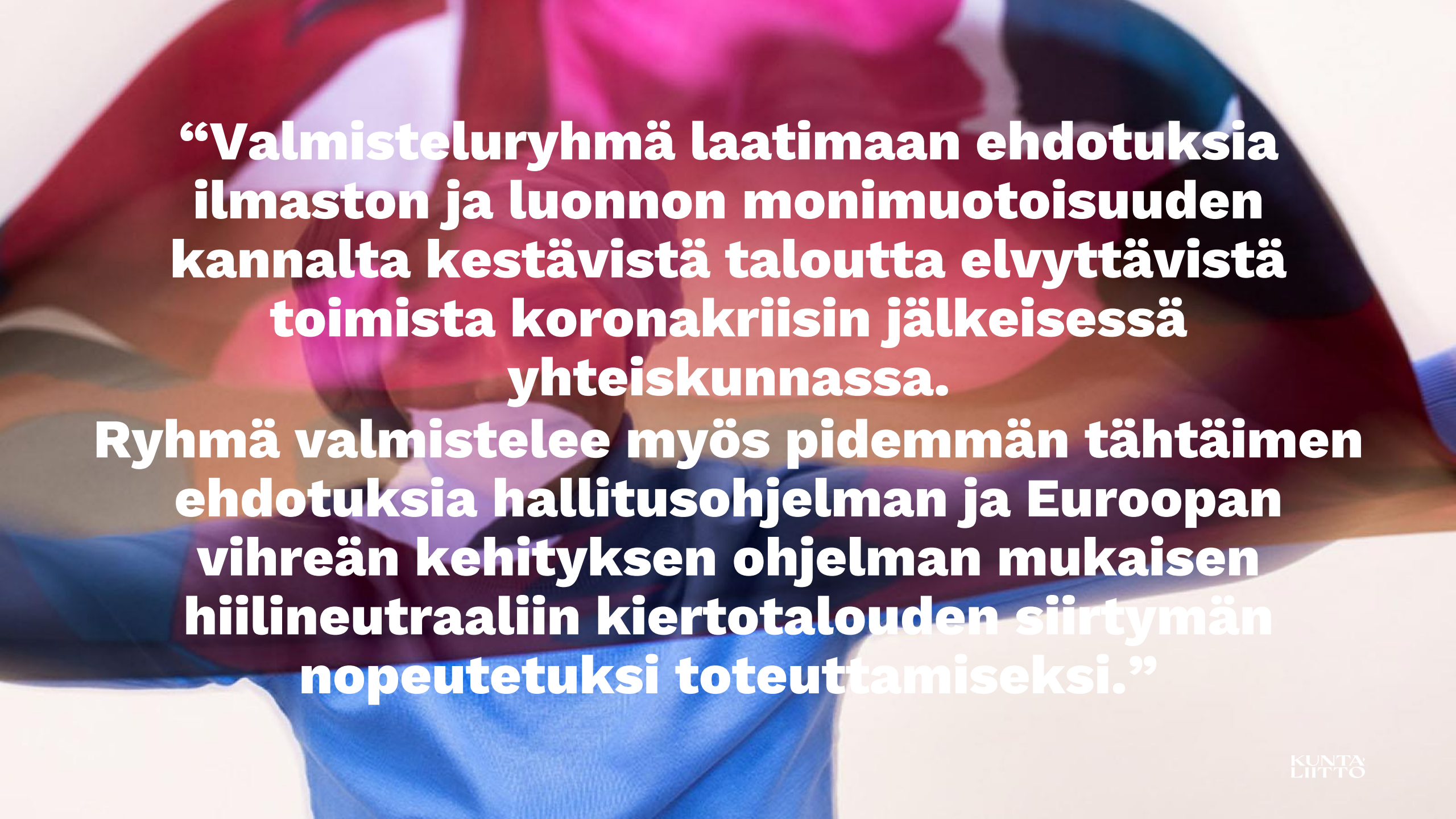
ILMASTONMUUTOK- SEEN SOPEUTUMISEN KUSTANNUKSET

Esim.
hulevesirakenteet,
luontopohjaiset
ratkaisut

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ

Esim. investoinnit
kiertotalouden
ratkaisuihin,
vähähiiliseen
liikkumiseen,
uusiutuvaan
energiaan...

Kestävä elvytys

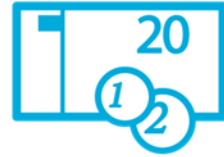
“Valmisteluryhmä laatimaan ehdotuksia ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta kestävästä taloutta elvyttävistä toimista koronakriisin jälkeisessä yhteiskunnassa.

Ryhmä valmistelee myös pidemmän tähtäimen ehdotuksia hallitusohjelman ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisen hiilineutraaliin kiertotalouden siirtymän nopeutetuksi toteuttamiseksi.”

Hallituksen 4. lisätalousarviosta tukea kuntien kestävyysinvestoinneille

- Öljylämmityksestä luopuminen kuntien kiinteistöissä (15 milj.€)
- Energiaremonttiavustusten lisäys (20 milj.€)
- Kuntien virkistys- ja viheralueiden hoito, kansalliset, kaupunkipuistot (13 milj.€)
- Viheralue-, vesihuoltohankkeet (33 milj.€) (?)
- Jalankulun ja pyöräilyn investointeihin liittyvä valtiontuki (18 milj. €/2020, 25 milj.€/2021)
- Joukkoliikennetuki (100 milj. €)
- MAL-sopimukset
 - liikennerahat (755,8 milj. €)
 - kunnallistekniikka-avustukset ja valtion tukemaan asuntotuotantoon liittyviä käynnistysavustukset (180 milj. € v. 2020–2023)
 - puukerrostalojen käynnistysavustuksen korotus v. 2021 loppuun MAL-alueilla 5000 euroon/asunto
 - MAL-alueiden ulkopuolella otetaan käyttöön 1000 euron käynnistysavustus, jota korotetaan 2000 eurolla, mikäli talo on puurakenteinen

Tukea kuntien ilmastoratkaisuihin – talousarvio 2020

- Kuntien ilmastotyön tuki
 - 2 milj.€/a vuoteen 2021
- Kestävä kaupunki -ohjelma
 - 0,6 milj.€/a vuoteen 2023
- MAL –sopimusten rahoitus ja laajentaminen (n. 45 milj.€)
- Joukkoliikenteen tuki
 - Joukkoliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen 108 milj. € (sis.20 milj.€ korotus)
- Asuinrakennusten sähköautojen latausinfra rakentamistuen korottaminen (5,5 milj. €)
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen kuntien avustukset (14,5 milj.€)
- Suuret raidehankkeet (135 milj. €)
 - Suunnitteluun 115 milj. €
- Kannusteet öljylämmityksestä luopumiseen (?)
- Kivihiihtä korvaavien investointien tuki (30 milj.€)
- Asuinkerrostalojen energiaremonttien tuki
 - 20 milj. € vuonna 2020 ja kokonaisuudessaan 100 miljoonalla vuosina 2020-2022.
- Tuki hiilinielujen vahvistamiseen ja maankäyttösektorin päästöjen vähentäminen (20 milj.€)
- Biokaasuohjelma (5 milj.€ lisämääräraha)

**EU:n vihreän kehityksen
ohjelma &
oikeudenmukainen siirtymä**

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto:

tilanne 14.5.2020

- Kyseessä komission uusi esitys alkuvuodesta 2020, kaikkiaan 7,5 mrd euroa, ei sisältynyt aiempaan v. 2018 annettuun monivuotisen rahoituskehityksen esitykseen
- Suomen saanto olisi 165 milj. euroa (2,2% rahaston kokonaisvaroista)
- Suomen on lisättävä rahastoon vähintään 1,5-kertainen summa EAKR- ja ESR+-varoja kansallisesta kehityksestään. Lisäksi tulee osoittaa kansallista osarahoitusta.
- -> rahaston suuruus olisi laskennallisesti kaikkiaan 749 milj. euroa
- Jäsenvaltioiden on yksilöitävä ne toimet ja alueet, joihin siirtyminen ilmasto-neutraaliin talouteen vaikuttaa eniten ja joille rahaston tuki keskitetään
- Tuettavien alueiden on oltava alueita, joihin siirtymän taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset kohdistuvat kielteisimmän, etenkin siltä on osin kuin on kyse fossiilisten polttoaineiden tuotannossa odotetuista työpaikkojen menetyksistä ja kasvihuonekaasuvaltaisimpien teollisuuslaitosten tuotantoprosessien muuttamistarpeista.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF): tilanne 14.5.2020

- EU-tasolla monivuotisen rahoituskehityksen neuvottelujen jatkosta ei virallista tietoa, rahaston perustamiselle kuitenkin laaja tuki. JTF-asetusta koskevat neuvottelut saadaan todennäköisesti valmiiksi syksyllä 2020 Saksan pj-kaudella. varsinaisten lainsäädäntöehdotusten valmistuminen menee syksylle 2020.
- Suomi saamassa teknistä tukea rakenneuudistusten tukiohjelmasta kansalliseen valmisteluun, mutta konsultin kilpailutus on menossa vasta alkusyksyyn
- Suomi määrittelee alueellisissa siirtymäsuunnitelmissa negatiivisten vaikutusten kohteena eniten olevat alueet ja niillä toteuttavat toimet
- Tuen maantieteellisestä kohdentamisesta ja valituilla alueilla toteuttavista toimista päätetään kansallisesti ja neuvotellaan komission kanssa (ei tietoa aikataulusta)
- Suomessa ei ole tehty vielä poliittisia päätöksiä rahaston suhteen (kesäkuu?)

ILMASTO- KUNNAT

Tukea kuntien tavoitteelliseen ilmastotyöhön

www.kuntaliitto.fi/ilmastokunnat pauliina.jalonen@kuntaliitto.fi #ilmastokunnat

Kuntien ilmastotyön tukimateriaali

KUNTA
LIITTO

FI

SV

EN

Ajankohtaista

Medialle

Etsi sivustolta

Avaa valikko

Miten ilmastonmuutokseen voidaan vaikuttaa kunnissa? Tukipaketti kuntien ilmastotyön tueksi julkaistu

Kuntaliitto on julkaissut tukipaketin kuntien ilmastotyön tueksi. Paketin video ja opas on tarkoitettu tukemaan kuntien johtoa ja päätöksentekijöitä ilmastotyön hahmottamisessa ja suunnittelemisessa.

[Tukipaketti kuntien ilmastotyön tueksi](#)

Tulossa 2021: Ilmastokuntien johtamisvalmennus ILMAVA

- Kuntaliitto suunnittelee vuodelle 2021 uutta kuntajohdon ilmastonmuutosaiheista johtamisvalmennusta.
- Suunnitteluun on saatu Kuntaliiton t&k -rahaa keväälle 2020.
- Valmennus tukee kuntajohdon työtä kuntakohtaisten ilmastotavoitteiden toimeenpanossa.

Ilmastokuntien johtamisvalmennus

- Toteutetaan vuonna 2021 yhteistyössä Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunkivuoden kanssa.
- Valmennuksen markkinointi alkaa kesällä 2020, hakuaika loppuu syksyllä 2020.
- Valmennukseen otetaan 10-15 kuntaa.
- Valmennuksen aloitustapaaminen järjestetään Lahden ympäristöpääkaupunkivuoden avajaisten yhteydessä 15.1.2021.

Ilmastonmuutokseen varautuminen kunnissa – hanke käynnistynyt

- Selvitys nykytilasta ja varautumisen ohjeistus
- Kyselyä tulossa
- Hanke 05-09/2020

Kiertotaloustärpit kunnille

kuntaliitto.fi/kiertotalous

Yhteistyössä:

SITRA

SITOWISE

Vaasan biokaasubussit

Biokaasubussien päästöt ovat samaa luokkaa kuin täyssähköautojen.

12 UUTTA BIOKAASUBUSSIA VAASAN KAUPUNGILLE

280 DIESEL-POLTTOAINELITRAA PYSTYTÄÄN KORVAAMAAN BIOKAASUBUSSEILLA

1000 HENKILÖAUTOLLE RIITTÄÄ BIOJÄTTEISTÄ TUOTETTUA KAASUA BUSSIEN TARPEEN LISÄKSI

1000 VÄHENTYNEET HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT VAASASSA VUODESSA

Vantaan Yhteinen pöytä

Visiomme on, että kukaan ja mikään ei menisi hukkaan.

4000+ VANTAALAISTA HYÖTYY VÄLITTÖMÄSTI VIIKOITTAIN

n. 2500 YHTEISTÄ ATERIAA VIIKOITTAIN

2000+ JAETTUA RUOKAKASSIA VIIKOITTAIN

48 % PIENENTYNEET KULUT TOIMIJOILLA

25 TERMINAALILLA TYÖLLISTETTYÄ

Kemiönsaaren ravinteiden talteenotto

Ennen kokeilua Varsinais-Suomen alueella lietteitä syntyi vuodessa 100 000 m³. Tästä määrästä arvioitiin jäävän keräämättä jopa noin 28 000 m³.

Ravinnevirta hallitusti käyttöön.

+50 VASTAAONOTETUN LIETTEEN MÄÄRÄN KASVU TOIMIEN ALETTUA

3-4 krt määrä TYHJENNETTYJÄ KAIVOJA YHDELLÄ AJOLLA VERRATTUNA AIKAAN ENNEN UUDISTUSTA

Jyväskylän resurssiviisaus

Vähemmällä enemmän, enemmän yhdessä.

400+ IDEAA KUNTALAISTEN OSALLISTAMISEN TULOKSENA

32 KUNTALAISTEN IDEOIDEN POHJALTA MUOKATTUJA KOKEILUJA JA TOIMENPITEITÄ

2030 TAVOITTEENA HIILINEUTRAALIUS

2040 TAVOITTEENA JÄTTEETTÖMYYS, PÄÄSTÖTTÖMYYS JA YLIKULUTUKSETTOMUUS

6 TOIMINTAA OHJAAVAN RESURSSIVIISAUSRYHMÄN JÄSENIÄ

Porvoon koulujen ekotapapassi

Vuosiluokka kerrallaan kestävämmät tavat.

2015 100 OPPILASTA SAANUT EKOTAPAKOULUTUKSEN

2018 700 OPPILASTA SAANUT EKOTAPAKOULUTUKSEN

Kuntien Ilmastokonferenssi 2020

Tervetuloa jo 10:ttä kertaa järjestettävään Kuntien
Ilmastokonferenssiin Turkuun

11.-12.11.2020

Merkitse päivämäärät ylös kalenteriin ja pysy kuulolla
lisätiedoista!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

S Y K E

YMPÄRISTÖTIEDON
FOORUMI

KUNTA
LIITTO | Kommun-
förbundet

hiilineutraalisuomi.fi
CANEMURE

KUNTA
LIITTO

Kiitos.

Pauliina Jalonen
pauliina.jalonen@kuntaliitto.fi
@jalonpa

www.kuntaliitto.fi

